

Arartekoaren 2019R-1293-18 Ebazpena, 2019ko irailaren 23koa. Horren bidez, Gipuzkoako Foru Aldundiaren Bide Azpiegituren departamentuari gomendatzen zaio gaitasun handiko A-15 eta N-1 errepideen zenbait zati erabiltzearen kanona ez ordaintzeagatik jarritako salaketetan jarraitzen diren prozedurak bereiztea.

Aurrekariak

1. Espainiako Garraio Elkarteen Federazio Nazionalak (aurrerantzean Federazioa), Espainiako garraiolari autonomoen eta errepideko garraio-enpresa txiki eta ertainen erakunde ordezkaria den aldetik, aurkeztu duen kexa aurkeztu du erakunde honen aurrean; izan ere, ez dago ados N-1 errepideko ordainsarien sistema adimendunari (AT) buruz informazioa emateko, zor den kanona kobratzeko eta zigortzeko dauden prozedurekin.

Federazioak azaldu zuen kexan BIDEGIk hainbat gutun bidali zituela posta arruntez, eta, haietan, garraiolarietara jakinarazten zitzaizela ordainsaria ustez ez zutela ordaintzen kamioiarekin bertatik igarotzean. Gutun horretan ez zen daturik ematen ibilgailua errepide horretan ibili zen egiaztatze aldera (data, ordua, ordainsariaren arkupea, erreklamatu beharreko zenbatekoa); hala, ustez ordaindu ez dena egiaztatzeko datuak lortu ahal izateko, garraiolariak BIDEGIren webgunean erregistratu behar dira eta beren datu pertsonalak nahiz banku-txartelekoak eman, nahiz eta garraiolaria ordaintzeko modu bati jadanik lotutako "Via T" gailuaren titularra izan.

2. Federazioak aurkeztutako dokumentazioa aztertu ostean, Arartekoak informazioa eskatu zion Gipuzkoako Foru Aldundiko Bide Azpiegituren Departamentuari, kexak planteatzen zituen gaiei buruz, eta, halaber, lehenengo gogoeta batzuk helarazi zizkion, informazioarekin egiazta zitzan, eta informazioarekin batera azaldu zezan. Arartekoak honako gogoeta hauen berri eman zizkion foru erakundeari, zehazki:

"Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legeak prozedura orokorra eta interesdunen eskubideak arautzen ditu, prozeduraren ondoriozko sektoreko erregulazioak alde batera utzi gabe.

Federazioak emandako dokumentazioa aztertu ondoren, erakunde honek ezin du identifikatu eta kokatu Bidegik igorritako "ordainketa eskaera-premiamenduzko jakinarazpena" izeneko idazkia, erreklamatzeko den zorrari buruzko inolako informaziorik gabe. Hori guztia, nahiz eta aurreko idazkiak, jakinarazpen bat ez dena Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legean ezarritako lege-formetako batean ere, ordaintzera edo alegazioak aurkeztera behartzen duen 5 eguneko epe luzaezinean (hasiera-datarik gabe), eta honako hau ohartaraziz: halakorik egin ezean, zehapen espeditentea abiaraziko dela.

Gainera, kasu honetan, kanona ordaintzeko soilik kreditu txartela erabil daiteke.

Ordainketa ezari buruzko edozein informazio eskuratzeko, garraiolariak webgunean alta emateaz gain, kreditu txartel baten datuak eman behar ditu. Interesdunek dituzten eskubideen artean, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 53.1. artikulua zehazten du hizpide dugun prozedurari aplikatu ahal zaizkion arauak eskatu gabeko datu edo dokumentuak ez aurkezteko eskubidea, bai eta prozeduran jasotako dokumentuak eskuratzeko eta haien kopia lortzeko eskubidea ere.

Bestalde, abiarazitako zehapen prozedurari dagokionez, egiaztatu da balizko isunarekin batera, ustez ordaintzeke dagoen kanona sartzan dela eta hari dagokion erreargua, bi prozedura nahastuz: zorra kobratzearena eta zehapenarena berarena, nahiz eta azken horren arrazoia ordaindu ez izana gertatu.

Horregatik guztiagatik, zure lankidetzara behar dut eta, ondorioz, arren eskatzen dizut, 20 eguneko epean, azaldutako kexaren gainean informazio nazazun, honako dokumentazio edo informazioa emanez:

- *Ordainketa prozedura-premiamenduzko jakinarazpena zuzenbidearen arabera den jakiteari buruzko txostena, hura babestuko duten lege-oinarriekin. Hala badagokio, garraiolariek (persona fisikoak edo juridikoak) BIDEGLrekin eta Gipuzkoako Foru Aldundiarekin baliabide elektronikoak erabiliz harremanetan jartzeko betebeharra zehazten duen araudia, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 14.3. artikuluan oinarrituz.*
- *Ordainketa prozedurari eta premiamenduzko jakinarazpenari buruzko informazioa eskuratzeko kreditu txartel bat emateko eskakizuna oinarritzeko araua, eta hura izatea ordaintzeko baliabide bakarra, baldin eta zehapen espedientea abiarazi aurretik egiten bada.*
- *Kanonaren ordainketa eta hari dagokion erreargua abiarazitako zehapen espedientean sartzeari buruzko oinarri juridikoa.*
- *Interesgarria iruditzen zaizun beste edozein informazio, erakunde honek kexan azaldutako arazoak egiazta ahal ditzan."*

3. Bide Azpiegituren Foru Diputatuak, Arartekoarekin kexaren gaia egiaztatzeko bilera bat izan ostean, erakunde horren informazio-eskaerari erantzun zion, egoki iritzi zuen dokumentazioa aurkeztuz; erantzun hori, errepikakorrek ez izateko eta aztertu beharreko alderdiak hobeto ulertzeko, hurrengo atalean egoki irizten diren neurrian azaltzen dira.

Gogoetak

1. Zedarritu beharreko lehenengo gaia kexak hizpide duena bera da. Abenduaren 15eko 7/2016 Foru Arauak, Gipuzkoako Lurralde Historikoko A-15 eta N-1 gaitasun handiko errepideetan, zati batzuk erabiltzeagatik ordainduko den kanona arautzen duenak (indarrean zegoen kexa jarri zen unean), derrigorrezko karga hori ezarri zien errepidean salgaiak garraiatzera bideratutako eta 3,5 tona baino gehiagoko gehieneko pisu baimendua duten ibilgailuei.

Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren 2018ko apirilaren 9ko epaiaren bidez, zuzenbidearekin bat ez datorrela aitortu zen, eta Foru arau hori ezeztatu zen, interpretatu baitzen ezarritako bidesariak, aukeratutako bidezatien eta ibilbide-luzeraren arabera, zeharkako diskriminazioa zekarrela abiapuntua edo helmuga Gipuzkoatik kanpo duen garraioarentzat, Gipuzkoa barruko garraioarekin alderatuta; eta, ondorioz, urratu egiten dela 2011/76/EB Zuzentarauak 7.3 artikuluan aurreikusten duen inor ez diskriminatzeko printzipioa. Eskura dugun informazioaren arabera, epai hau Auzitegi Nagusiaren aurrean kasazioan errekurritutako ebazpena emateko datan eman zen.

Edozein kasutan ere, kexa aurkeztu ondoren, honako Foru Arau hau onartu da: 6/2018 Foru Araua, azaroaren 12koa, Gipuzkoako A-15 eta N-1 gaitasun handiko errepideetan merkantzia garraioan arituko diren ibilgailu astunek zati jakin batzuk erabiltzeagatik ordainduko duten kanona arautzen duena. Hitzaurrean adierazten denez, foru arau berriaren helburua Gipuzkoako zenbait azpiegituren kudeaketa egokia urgaztea da, kudeaketa horren interes publiko inplizituko kudeaketa-mekanismo gisa, aipatutako epaian ezarritako irizpideak aplikatzen diren bitartean.

Foru Arau horrek 7/2016 Foru Araua indargabetu du, kexak hizpide dituen alderdiak araudi berrian mantendu egiten diren arren; alderdi horiei modu bereizi batean egingo diegu erreferentzia egoki gertatzen denean. Kexak planteatzen dituen alderdiak ikusi ostean, indargabetutako 7/2016 Foru Arauari erreferentzia egitea beharrezkoa denean ezik, erreferentziatzko araua 6/2018 Foru Araua izango da, gaur egun indarrean baitago eta kexak hizpide dituen zenbait alderdi jasotzen baititu arau horrek.

Laburbilduz, ebazpen honen helburua ez da azpiegiturak erabiltzeagatik kanona ezartzea, baizik eta kanona eta ordaintzera behartuta dauden erabiltzaileek dituzten eskubide eta betebeharrak kudeatu eta biltzea.

2. Foru Arauak ez du ezer adierazten kargu honen izaera juridikoari buruz, eta, horrenbestez, gai garrantzitsua da hori, kanona kudeatzen duen sozietatea zuzenbide pribatuaren mende dagoen sozietate bat baita, eta ondorioz, mekanismoak eta/edo prozedurak, izapideak, kanona ordaintzera behartuta

daudenen betebeharrak eta eskubideak, eta horrek nahasmena eragin du zegokion derrigorrezko ordainketa egin ez den kasuetan.

Horretarako, kanonaren izaera kokatzeko ezinbestekoa da azterketa bat egitea, azalekoa bada ere, haren eduki juridikoa eta ordainarazpen publikoen sisteman duten kokapena zehazteko. Gipuzkoako Lurralde Historikoko Zergen martxoaren 8ko Foru Arauak, lehenengo xedapen gehigarrian —Zergen Foru Araua— (2019. urterako zerga neurriak onartzen dituen otsailaren 11ko 3/2019 Foru Arauaren 13. artikulua arabera idatzia), honako hau adierazten du:

“1 Konstituzioaren 31.3 artikuluan aipatu eta izaera hertsia garriz exijitzen direnak dira izaera publikoko ondare prestazioak.

2 Aurreko apartatuan aipatutako izaera publikoko ondare prestazioak tributarioak eta ez-tributarioak izan daitezke.

1. apartatuan aipatutako prestazioak tributario tzat hartuko dira foru arau honen 16. artikuluan aipa tzen diren tasak, kontribuzio bereziak edo zergak direnean.

Gainerako prestazioak modu her tsa garrian exijitu eta interes orokorreko xedeak dituztenean, izaera publikoko ondare prestazio ez-tributarioak izango dira.

Bereziki, izaera publikoko ondare prestazioak ez-tributariotzat hartuko dira, hala kon tsi deratuta egonik, zerbitzu prestazio bat zuzeneko pertsonifikazio pribatu bidez edo zeharkako eran kudeatzeagatik exijitzen direnean.

Zehazki, halakotzat hartuko dira emakida erregimenean egiten diren obren ustiapenagatik edo zerbi tzu en prestazioagatik exijigarriak direnak, ekonomia mistoko sozietateen, entitate publiko enpresarialen, kapital publiko soileko sozietateen, eta zuzenbide pribatuko bestelako formulen bitartez egiten direnean.”

Aurreikuspen hori Zerga Arau Orokorretik dator (abenduaen 17ko 58/2003 Legearen lehenengo xedapen gehigarria, azaroaren 8ko Sektore Publikoko Kontratuen 9/2017 Legearen hamaikagarren azken xedapenak aldatua), eta hitzaurrean adierazten duen moduan, erabiltzaileek lanak erabiltzeagatik edo zerbitzuak jasotzeagatik ordaintzen dituzten tarifen izaera juridikoa argitu nahi du.

Izaera publikoko ondare-prestazioen kategoria berri horrek prestazio-motei lekua egiten die, zerga, tasa eta kontribuzio berezien zentzu klasikoan ezaugarri desberdinak dituzten zergengatik. Kasu konkretuen aplikazio praktikoan Auzitegi Nagusiak zein Konstituzio Auzitegiak aztertzeke gaia

izango litzatekeen arren, ez luke berariazko araudirik ekarriko. Edozein kasutan ere, egun ondare-prestazio publiko izendatzen dena, aurrez ere materialki prestazio hori onartuta zegoen zergena ez den kategoria batean, Konstituzio Auzitegiak aurrez aipatu dugun epaian gogorarazten duen moduan.

Araudi berri hau Konstituzioaren arabera aitortu du Konstituzio Araudiak, maiatzaren 9ko Konstituzio Auzitegiaren 63/2019 epaiaren bidez. Hori horrela, epai horren seigarren oinarri juridikoak honako hau zehazten du: *“Efectivamente, la reforma consolida la diferenciación entre una financiación tributaria y una financiación que se denomina “tarifaria” de los servicios públicos, que en todo caso ya estaba presente en el régimen anterior, como ha quedado expuesto, de manera que la novedad introducida no es sustancial”*. Bestalde, honako hau adierazten da: *“Al no tratarse de tributos, no les resultan de aplicación los principios generales contenidos en el art. 31.1 CE, pero sí estarán sujetas al art. 31.3 CE y, como toda acción pública, a los principios generales del ordenamiento (art. 103.3 CE) y, en concreto, a la regulación específica que haya llevado a cabo el legislador sectorial en su caso, en la definición del servicio público.”*

Horrenbestez, “tarifen” prestazio horiek izaera publikoko ondare-prestazioen araudi honetatik jasotzen dute izen hori, eta Legeari jarraiki (EEren 31.3 artikulua) soilik ezarri ahalko dira, eta horrek definituko du zer zerbitzu publiko emango duen eta zeintzuk izango diren ondare-prestazioaren oinarritzko ezaugarriak, ezartzen den sektorearen helburu eta printzipioen sektore-legediarekin bat.

Hori horrela, Foru Araua arautzen duen kanonak izaera publiko ez tributarioko ondare-prestazio baten elementu propioak dituela adierazi behar dugu, haren kudeaketa BIDEGI SA sozietate publikoaren esku dagoenez; erakunde horren funtzionamendua zuzenbide pribatuaren mende dago, eta hori da izaera juridiko ez-tributarioa zehazteko gertakari bereizgarri nagusia, Administrazioak dagokion zerbitzu publikoa zuzenean jasotzen duen eta zerga-izaera duen tasarekin alderatuta; bi kasuetan prestazio hertsagarria da, derrigorrezkoa baita eta ez baitago beste zerbitzuak jasotzeko izaera boluntarioaren aurkakotzarik.

Modu horretan kalifikatuta Foru arauak ezarritako kanona, kexak planteatzen dituen zenbait alderdiri erantzuna ematea ahalbidetzen du, zuzenbide pribatuaren mende dagoen pertsonifikazio pribatuko sozietate batek, erregimen horretan propioak diren mekanismoak dituenak, zerbitzuaren erabiltzaileekin dituen harremanetan dagoen nahasmenagatik, eta kontraprestazioa betetzea hertsapenez exijitzeko ahala duten administrazio publikoek eskura duten zuzenbide publikoaren esparruari dagozkion eskumenak aplikatuz.

Hala ere, kasu honetan, Foru Arauak sistema bat aurreikusi du kobratze-sistemak huts egiten duenerako, eta zuzenbide pribatuaren mekanismo propioen bidez betebeharrak betetzeko, oinarritz, borondatez, foru erakundeari

jakinarazten zaio, bere eskumen hertsagarriak erabiltzeko, hala nola, zigor ahala eta zordunaren gaineko premiamendu ahala. Horrek guztiak, bere aplikazio praktikoan, zenbait disfunzio aurkezten zituen BIDEGI SA sozietateak kudeatutako fasean nahiz sozietatearen jarduketan eta Foru Aldundiaren eskumeneko ahal publikoen gauzatzearen arteko igarotzean ere.

3. 6/2018 Foru Arauaren 4. eta 5. artikuluek "free flow" kanon dinamikoko derrigorrezko sistema zuzenduta dagoen zerbitzuaren erabiltzaileen betebeharrak arautzen dituzte; "free flow" sistema horrek ibilgailuak gelditu gabe pasatzen uzten du, ezarritako kanona antzematen, identifikatzen eta egozten baitu, indargabetutako foru arauak egiten zuen moduan.

Foru erakundeak emandako erantzunean adierazten da kanonaren ordainarazpen-, kudeaketa- eta bilketa-prozesuaren baitan, eta Foru Arauaren gidalerroekin bat etorritik, bereizitako hiru fase independente ezartzen direla, honako hauek, hain zuzen:

- ordainketa arrunteko fasea
- ez-ordaintzeak kudeatzeko fasea
- zigor-fasea.

Zentzu horretan, administrazio-prozesua zigor-fasean soilik abiarazten dela gehitzen da. Lehenengo bi prozesuak kobrantzakoak dira, eta zuzendutako bidesari arrunta kobratzeko beste edozein kudeaketaren antzeko prozesuak dira, non Bidegik erabiltzaileak, araudia betez, azpiegituraren erabilera borondatez ordaindu dezan egin behar diren jarduketak egiten dituen.

1. fasea – Borondatezko ordainketa

Derrigorrezko bidesari-sistema bat denez, 5. artikulua zehazten du erabiltzaile orok baldintza operatiboetan erabiltzeko baliabide teknikoak izan behar dituela edo matrikula ordainketa-bide batekin lotzeko informazioa eman behar duela (5. Artikulua), hau da, fase honetan BIDEGIk eskuragarri dituen mekanismoak erabiltzen dituela, zuzenbide pribatuaren mende dagoen erakundea den aldetik, erreferentziatzko azpiegitura erabiltzeagatik derrigorrez ordaindu beharreko kanona kobratzen saiatzeko. Horrenbestez, foru erakundeak argitzen du sozietateak igorritako jakinarazpenek ez dutela administrazio-prozedura batean aurreikusitako jakinarazpenen izaera edo edukirik.

Federazioak matrikula bati ordainketa-bide bat lotzeko eskakizuna zalantzan jartzea 7/2016 foru arauak hala zehaztu zuelako jarduteko modu horrek lege-estaldura duela aintzat hartuz ebatzi beharko litzateke, hau da, horretara behartuta dauden azpiegituraren erabiltzaileek kanona "VIA T" sistemaren bidez ordaindu beharko dutela edo ordainketa-bide bat ibilgailuaren matrikularekin lotzea ahalbidetuko duen informazioa eman beharko dutela. Galdetu beharko dugu ea baden beste ordainketa-alternatibarik zerbitzua

erabiltzera behartuta daudenek hori ordaintzeko beste sistemak erabiltzeko eskubidea izan dezaten, hala nola, diruz ordaintzeko aukera izan dezaten.

Bidegiren webgunean zegoen 6/2018 Foru Arauaren aurretiko sistemaren azalpen-testuak, hirugarren ordainketa-modalitate bat eskaintzen zuen, *“IRUN Barrera edo IRUN Bentak igarobidean erabiltzen den ordainbidea”*-ri dagokiona, zehazki. *Irungo geltokietatik zirkulatzen duten noizbehinkako erabiltzaileei ordainketa errazteko, AT Sistemari alta egiten ez badute hurrengo 24 orduetan, ibilgailu horrekin egindako edo egin litekeen ibilbidearen ordaindu gabeko zenbatekoa erabilitako ordainbidearen arabera kargatuko da”*.

Ondore horietarako, 6/2018 Foru arauak 9. artikuluko berri bat gehitu du, eta honako hau adierazten da bertan:

“1. Ordainbide hauek ezartzen dira behartuta dauden ibilgailuek kanona ordain dezaten:

a) TAG gailua.

b) Bidegi SAREN webgunearen bidezko erregistro telematikoa, edo gara daitezkeen beste sistema telematikoen bidezkoa, banku txartela adieraziz; edo etorkizunean erregistro telematikoa ordaintzeko onartuko duen beste edozein ordainbide.

c) Irungo bidesari bideraturako erabili den banku txartela

2. Inoiz ez da onartuko eskudirutan ordaintzea.”

Modu horretan, foru arau berriak modu zehatzago batean jasotzen ditu erabili beharreko ordainbideak, eta diruz ordaintzeko aukera baztertzen du berariaz; bazterketa hori Gipuzkoako Lurralde Historikoko 2018rako Aurrekontu Orokorra onartzen dituen abenduaren 26ko 3/2017 Foru Arauan gehitu zen aurretik. Bere aldetik, Gipuzkoako Lurralde Historikoaren Zerga-bilketa Erregelamenduaren (abuztuaren 2ko 38/2006 Foru Dekretua, azaroaren 7ko 28/2018 Foru Dekretuak aldatu zuena) 26. artikuluan zehazten da zergen arlokoak ez diren zorrak esku-dirutan ordaintzeko, horiei buruzko araudiak baimentzen dituen bitartekoak erabiliko direla.

c) ordainbidearen ondoretarako, aurreko foru arauan berariaz aurreikusitako ez zena, baina goian aipatu den moduan, aplikatzen zenarena, webguneak ematen duen informazioak gaur egun bidesariaren ordainketa egiteko erabilitako medioa BIDEGIk erabili ahal izango duela igaro aurretiko edo ondorengo lau orduetan, zirkulazio-norabidearen arabera. Halaber, zehazten da erabiltzaileak 24 ordu dituela egindako ibilbidea kobratzeko beste ordainbide baliadun bat automatikoki erregistratzeko, azaroaren 13ko 2007/64/EE Zuzentarauaren 54.3 atalak zehaztutakoari jarraiki (berez 2015ko azaroaren 25eko Europako Parlamentuaren eta Batzordearen 2015/2366 Zuzentarauaren (EB) 64.3 artikulua, aurreko zuzentzaraua indargabetzen duen merkatuko ordainketei buruzkoa, 2018ko urtarrilaren 18tik aurrera aplikagarria izan dena)

Edozein kasutan ere, aurreko Zuzentaraua Espainiako zuzenbidera egokitu zen 19/2018 Errege Lege Dekretuaren bidez, azaroaren 23koa, Ordainketa Zerbitzua eta Finantza Arloko Presako beste Neurri batzuen. ELD horren 36. artikulua baimen emaileak baimendutako ordainketei baimena ematea eta baimena erretiratzeari erreferentzia egiten dio, autopistako ordainsaria ordaintzea ez den azpiegitura baten erabileragatik kobratzeko isilbidezko baimen hori zuzenbideari egokitzen zaion edo ez jakin gabe, aipatzen den araudiak ordainketa baimendu ostean baimena erretiratzeko aukera jasotzen baitu. Edozein kasutan ere, kontuan izan behar da hori kreditu txartelen erabilerari eta onuradunaren eta agindu-emailearen arteko harremanen araubidean kokatzen dela, sektoreko araudi horrek ezartzen dituen eskubide eta betebeharrak foru arau batek aldatu ezin dituelarik.

Lehenengo fase horretatik ondorioztatu behar dugu, foru arau berriak aurreikusitako ordainbideak modu zehatzagoan ezartzen dituela, eta bertan deskribatutako jarduketak guztiak zuzenbide pribatuko eskubideen esparruan oinarritzen direla; horrenbestez, ordaintzeko betebeharrak duten guztiek zerbitzu hori baliatzen duten erabiltzaileen eskubide berdinak izango dituzte, batik bat, ordainbidearen eta zordunketarako agindu-emailearen baimen eraginkorrari buruzko c) modalitateari erreferentzia eginez. Edozein kasutan ere, fase honetan, jakinarazpenek ez dute terminologia- edo eduki-nahasmenik eragin behar administrazio-prozedura bateko jakinarazpen eta errekerimenduekin.

2. Fasea – Ez-ordaintzeak kudeatzeko fasea

Fase honetan, foru erakundeak adierazten duenez, prozesu honen arautzea 7/2016 Foru Arauaren 9. artikuluan zehaztu da, 2. atalean honako hau zehazten baitu: *"Bide azpiegitura erabiltzerakoan kanona ordaintzen ez bada, kanona kudeatzeko erakundeak egin beharreko izapideak egingo ditu, kanona errekararekin kobra dadin"*. Foru arau hori ordezkatzeko duen 6/2018 Foru Arauak, aldiz, honako hau adierazten du 11.3 artikuluan *"Errekargu hori zor den kanonaren %20 izango da"*.

Hau da, Bidegiri dagokio kobratzea egiten saiatzeko egoki irizten dituen izapideak egitea. Izapide horiek, foru erakundeak adierazten duenez, inolaz ere ez dute ordainketa egitera behartzen, aldiz, erabiltzailea **boluntarioki ordainketa egitera** gonbidatzen dute, ez ordaintzeak izango lituzkeen ondorioen berri emanez. Jasotako erantzunak honela deskribatzen du aplikatzen den sistema:

- Lehenik eta behin, irakurritako matrikularen titularra lokalizatzen saiatzen da. Behin titularra lokalizatu ostean, informazioa ematea helburu besterik ez duen jakinarazpen bat igortzen da, titularrari jakinaraziz ordaindu behar den azpiegitura bat ez duela ordaindu, eta duen zorra ordaintzera presatzen zaio eta ordainketa egiteko dituen moduen berri ematen zaio. Jakinarazpen horretan bertan bezeroaren arreta eleaniztunaren kontaktua ematen zaio titularrari, izan dezakeen edozein gai argitu ahal dezan.

- Horrez gain, eta hainbat erabiltzailek egindako eskaeraren aurrean, eta jakinarazpen hori hobetzeko asmoz, informazioa ematea xede duen jakinarazpen horrek igorpen-datatik jakinarazpen bakoitzaren data bitartean zorretan ditugun zenbatekoen laburpen bat gehitzen du.
- Prozesu horretan, eta Foru Arauak ezarritakoarekin bat etorriz, Bidegik bi hilabete ditu jakinarazpen-prozesu hori gauzatzeko, erabiltzailea identifikatu den unetik geratzen den denboraren arabera, jakinarazpen bat edo bi egin ahal izango dira.

Hori horrela, zuzenbide publikoko erregimenaren kontzeptu propioak erabiltzen diren arren (jakinarazpenak, gainkarguak, etab.), fase honetan zuzenbide pribatuaren mende dagoen harremanen kasuan gaude, kobratzearen kudeaketa borondatezko ikuspuntu batetik egiten baita, baina ahal publikoak gauzatzean administrazio publikoei ematen zaizkien baliabide hertsagarriak erabili gabe.

Zentzu horretan, interesdunek BIDEGIren partetik jasotzen zituzten idazkiek "ordainketa-errekerimendua –premiamendu jakinarazpena" izenburua zuten arren, eta nahiz eta informazioa eskatu genuen berariazko gaietako bat zen hura, foru erakundeak adierazi du errekerimendu hori jakinarazpenetik desagertu dela, ez baita premiamendu jakinarazpena, eta halaber, ez baitakar administrazio-espeditente baten hasiera ere; aitzitik, garraiolariari errepidearen erabiltzaileak diren aldetik, erregistratu egin behar dutenaren eta datu bankarioak eman eta kanona ordaindu behar dutenaren jakinarazpen soili bat da. Jakinarazpen hori egiten da, horiek egin ezinean zigor-espeditente bat hasiko baitu eskudun organoak.

Bestalde, zor den zenbatekoari buruzko informaziora sarbidea izateari dagokionez, foru erakunde honek honako hau adierazten du: "*argitu behar da BIDEGIk ez duela bankuko txartel bat eskatzen ustezko ez ordaintzearen datuak ezagutzeko. BIDEGIk erabiltzailea webgunera zuzentzen du, izena eman dezan (eta izena ematean nahitaezkoa da bankuko txartel bat aurkeztea).*" Aurreko informazioak zorrei buruzko informazioa eskuratzeko, erabiltzaileei bankuko txartel baten bidez alta egitera behartzen zitzaizela baieztatzen da, gauza bat haren derrigortasunaren berri emanez sisteman alta egitera gonbidatzea baita, eta beste bat, zor baten informazio frogagarria eskuratzeko kreditu txartel bat emanez sisteman alta egiteko aukera besterik ez izatea.

Horrek ez du kontraesanik eragiten foru erakundeak honi dagokionez azaltzen duenarekin: "*azpimarratzea kreditu txartelean ez dela inolako kargurik egiten titularrak BERARIAZ BAIMENIK EMAN GABE. Hau da, erabiltzaileak BETI baimendu beharko du zorra kobratzea*" Azpiegitura erabiltzen duen erabiltzailea derrigortuta dago ezartzen diren ordainbideak erabiltzera, baina gure iritziz, ezin da sortutako zorraren zenbatekoa ezagutzeko den moduko beste izapide bat erabili betebehar hori betetzeko.

Azken finean, zor dituen zenbatekoei buruz erabiltzaileari egiten zaion jakinarazpenak hasieran salatutako egoerarekin alderatuta aurrerapen bat da, modu horretan erabiltzaileek azpiegitura bat erabili eta ez ordaintzeagatik duten zorraren buruzko informazioa eskuragarri baitute, horrek eragotzi gabe jakinarazpena derrigorrezkoa den sisteman alta egiteko baliabideak gogorarazteko erabili ahal izatea.

Horrenbestez, defizientzia horiek konpontzean, hau da, zor den zenbateko horren informaziorako sarbidea eta "premiamendu-errekerimendua" ezabatzea fase honetan, eta BIDEGI sozietateak zentzu horretan espedienterik hasteko eskumenik ez duenez, Federazio kexagileak "Free Flow" sistemaren kudeaketa-prozeduraren fase honi buruz planteatutako alderdi garrantzitsuenak argitu eta/edo konpondu behar direla ondorioztatu behar dugu.

3. fasea: Zigor-espedientea hasteko prozesua.

Prozesu hau Gipuzkoako Foru Aldundiaren aldetik abiarazten da, 6/2018 Foru Arauaren 11. artikulua 3. eta 4. atalei jarraiki (7/2016 Foru Dekretuaren 9.3 eta 9.4 aurreko artikulua berdin idatzita dagoena), honako hau adierazten baitu:

"3. Zirkulazio datatik bi hilabete igaro badira zorra ordaindu gabe, kanona ordainarazteko ardura duen erakunde kudeatzaileak salaketa bidaliko du Gipuzkoako Foru Aldundira, horrek zigor espedientea ireki dezan, eta, premiamentuko prozeduraz, ordaintzeke dagoen zorra eska dezan; zenbateko horretan sartuta egongo da kudeaketa errekarua.

4. Gertaera horiek egiaztatzeko, azpiegituran instalatutako edozein sistema edo bitarteko tekniko, mekaniko edo irudi-erreproduzitzailerik erabili ahal izango da, ibilgailuak garbi identifikatzen dituenak. Irudi hori frogabidea izango da salaketan."

Foru erakundeak adierazten du, erabiltzaileak errepide horretatik igaro eta bi hilabetera ordainketa egin ez badu, Bidegik salaketa-txosten oso eta ziurtatu bat igortzen diola Gipuzkoako Foru Aldundiari, txosten horretan ibilgailuaren argazkiak, irakurritako matrikulak eta igartzeko unea biltzen direlarik, besteak beste. Hortik aurrera Gipuzkoako Foru Aldundiari dagokio zigor-espedientearen hasiera adostea, igorritako salaketan oinarrituta, eta arau-haustea eragin duten egitateak egiaztatu badira. Modu horretan, hirugarren faseari hasiera emango litzaioke, eta premiamentu-prozeduraren bidez, ordaintzeke dagoen zorra ordaintzeko eskakizunari; zor den zenbateko horrek ez-ordaintzearen kudeaketaren gainkarga izango du.

Horrenbestez, Foru Arauaren 3. atalak, alde batetik, erreferentzia egiten dio zigor-espedienteari, eta, bestetik, premiamentu-prozedurari, hau da, arauak bi

espediente mota bereizten ditu. Horri buruz, Gipuzkoako Foru Aldundiari egindako informazio-eskaeran Arartekoak informazioa eskatu zuen zigor-espedientean kanonaren ordainketa eta horri dagokion gainkarga gehitzearen oinarri juridikoari buruz, baina ez zaio gai horren azalpenik eman, erantzunean zigorraren oinarri juridikoari erreferentzia egiteaz gain, jarraian adierazten den moduan.

Kanona ordaindu behar den errepide-azpiegitura bat erabiltzean sortu den eta momentuan bertan ordaindu ez den zorrak arau-hauste arina sortzen du, ekainaren 6ko 1/2006 Foru Dekretu Arau-emaileak onartutako Gipuzkoako Errepide eta Bideen Foru Arauaren Testu Bateginaren 96.3 artikulua d) atalean ezarritakoarekin bat. Ezarritako derrigorrezko kanona ordaindu gabe errepidetik igarotzean sortzen bada ere arau-haustea, foru arauak aurreikusten du BIDEGIk salaketa zorra sortu zen unetik bi hilabeteko epean ordaintzen ez den kasuetan soilik jartzea.

Premiamendu-prozedurari dagokionez, Foru arauaren aurreikuspenez gain, Errepideei buruzko Foru Arauak, 106.1 artikuluan nahitaezko betearazpena arautzen du, honako hau ezartzean: *“Nahiz isunen zenbatekoa nahiz urraketatik eratorritako kalte-ordain eta erantzukizun ekonomikoen zenbatekoa exiji dezake administrazioak premiamenduko bide administratiboaren bidez, bide horretan emandako ebazpenak finkoak direnean.”*

Ordaintzera behartutakoek ordaindu behar dituzten zorrak, zerga zigorrak eta **izaera publikoko gainerako baliabideak** kobratzeko Herri Ogasunetik betetzen den funtzio administratiboa gauzatzea da zerga-bilketarien kudeaketa (Indarrean dagoen Gipuzkoako Lurralde Historikoaren Zerga-bilketa Erregelamenduaren 1. artikulua, abuztuaren 2ko 38/2006 Foru Dekretuaren bidez onartua). Horrez gain, artikulua horretan adierazten da aurreko paragrafoan aipatu diren baliabideak epe exekutiboan kobratzeko, martxoaren 8ko 2/2005 Gipuzkoako Lurralde Historikoko Zergen Foru Arau Orokorrean araututa dagoen premiamenduzko prozedurari jarraitu zaio, hala badagokio.

Horrenbestez, 167. artikuluan premiamenduzko prozedura administrazio-prozedura gisa zehazten duen Foru Araua jo behar da, non prozedura horretan **“zerga”** zorrak ordaintzera bideratutako zenbait jarduketara egingo direla adierazten den; **prozedura** horrek izapide guztiak abiarazi eta ofizioz sustatuko ditu. Prozedura honek hizpide duen errekursoagatik ere, bigarren gogoetan adierazi den moduan, horrek ez du zerga-izaerarik, eta, beraz, bere terminoetan aplikatu behar dela ulertu behar da izaera publikoko errekurso bat den aldetik.

Foru Arauaren 171.1 artikulua zehazten du zergapekoari premiamenduzko probidentzia jakinarazita hasiko dela premiamenduzko prozedura. Prozedura horretan, ordaintzeko zorra eta horri dagozkion gainkarguak identifikatuko dira. Premiamenduzko probidentzia nahikoa da premiamenduzko prozedura

abiarazteko, nahiz eta premiamenduaren xede den likidazioaren jakinarazpena egin behar den aurretik. Ez-ordaintzeen kudeaketa-fasean aztertu den komunikazioak ez luke likidazioko jakinarazpen-izaera izango formalki, izapide hori egin beharko da, jakinarazpen hori faltatzea baita premiamenduzko probidentziaren aurka egiteko arrazoi bat.

Azken finean, erakunde honen iritziz, premiamenduzko prozedura zigor-prozedurarekiko independenteki abiatu eta izapidetu behar da, Foru Arauan aurreikusitako formalitate eta izapideekin bat etorritik.

Bere aldetik, zigortzeko jardunbidea, administrazioaren zigor ahalmena erabiltzeko izaera orokorrean ezarri dena izango da (Errepideei buruzko 1/2006 Foru Dekretu Arau-emailearen 101. artikulua). Aurrez aipatu den moduan, zigor-prozeduraren hasierak, egitateen datuak, kalifikazio juridikoa eta zigor posibleak adierazteaz gain, ordaindu gabeko kanonaren eta horri dagokion gaitzaren zenbatekoa jasotzen du, zigorraz gain. Federazio kexagileak prozedurari buruz emandako informazioan honako hau adierazten zen:

“Prozedura abian jartzen duen ebazpen honen jakinarazpena jaso ondoren, arau hausleak erantzukizuna onartzen badu eta ez badu alegaziorik auzuetan, hasieran proposatutako zenbatekoari (150,00€) %20ko murrizketa egin ahal izango da. Era berean isuna ebazpena eman baino lehenago ordaintzen bada, beste %20 beherapena egongo da. Horretarako, honekin batera borondatezko ordainketa gutuna bidaltzen dugu, isunaren hasierako zenbatekoari %40ko beherapena aplikatua, gehi ordaindu gabeko kanonaren zenbateko eta erretegia.”

Hori horrela, administrazio bidean edozein jarduketa edo erretegia ezeztatzeak edo ukatzeak, zigor-murrizketa eraginkorra izan dadin (39/2015 Legearen 85. Artikulua), derrigorrez ordaindu behar da kanona eta haren gaitzaria, nahiz eta zenbateko osoaren zati txiki bat bakarrik den (90€-ko zigor murriztua gehi kanonaren eta haren gaitzariaren 3,51€), zigorren zenbateko osoari okerki gehitu zaiola iritzi beharko da, administrazio-prozedura desberdinak izateagatik; ez da egongo jardunbide hori arrazoi bat duen legeko oinarri.

Azkenik, zigor espedientea hasteko prozesuak eta premiamendu bidezko zigorra erreklamatzeko prozesua bereizi egin behar dira izapide honetan, zigor-organuari kalterik eragin gabe, horretarako eskumena baldin badu, zigor murriztuaren ordainketari buruzko gutunarekin kanonari dagokion eta ordaintzeko dagoen ordainketari buruzko beste gutun bat gehitzea gomendatzen da, zordunak boluntarioki ordaindu ahal izan dezan, baina, bi prozedurak ez daitezela nahastu.

Horregatik guztiagatik, gomendio hau egiten dugu, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak –erakunde hau sortu eta arautzekoak– 11 b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

GOMENDIOA

Dagokion izapideak egin ondoren, Gipuzkoako Lurralde Historikoko gaitasun handiko A-15 eta N-1 errepideen zenbait zati erabiltzeagatik ordaindu behar den kanona ez ordaintzeagatik salaketa kasuetan erabiltzen den prozedurak aldatzea, derrigorrezko "Free Flow" sistemaren bidez, arau-haustearen ondoriozko zigor-espedientea eta ez-ordaintzearen ondoriozko premiamenduzko prozedura behar bezala bereiziz.

